

INSERTIUNI:

se plătesc cu prețuri foarte reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa redacției și acestea nu se înapoiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITĂȚEA

ABONAMENT:

Pe an 6 cor. pe 1/2 an 3 cor.

Pentru plugari—țărani pe an 4 coroane.

Pentru România și străinătate, Pe an 16 franci.

Un număr costă 12 bani

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

MUNCA.

Munca este ca o doctorie. Dela plugul cel greu ce țăranul îl apasă în brazde până la cugetarea ce se desvoaltă în creierul poetului, munca are o forță aducătoare de sănătate, de morală, de fericire.

Cel-ce lucrează, e cu greu un om rău-tăcios. A munci pentru plăcere sau pentru trebuință, pentru glorie sau pentru bani; a munci cu mâinile, cu inima sau cu mintea sunt chestiuni secundare: importanța e a muncii.

Zicem, că sunt persoane, cari mărturisesc că nu au nimic de făcut. Animalele numai au dreptul lenei, dar' cele mai inteligente dintre ele sunt lângă oameni în timpul muncii; calul muncește, cănele muncește. Munca e una din cele mai mari bucurii permise crea-turii inteligente.

Lenea trebuie să fie oprită mai ales tinerilor; părinți trebuie să se lupte cu ea ca cu un inamic. Spre a învăța pe tineri la muncă, nu trebuie să fie constinși a face totdeauna ceea ce din natură le este contrar, ci după munca obligată, a li-se permite ocupările plăcute, a li-se schimba dela o lucrare neplăcută la alta plăcută și mai distrăgătoare.

Cea mai bună sistemă e aceea de a alterna lucrările, trecând dela cetire la gimnastică, dela studiu la plimbare, dela meditațiuni la musică. Femeile nu trebuie să ia, spre exemplu o cusătură și să stea toată ziua în aceeași stare, cu aceleași mișcări, în aceeași încordare de nervi! Igiena muncii constă mult în varietate.

Există de sigur excepțiuni fericite, atleți ai muncii, cari resistă la măsura 10 ore de rënd; cusătoare, cari pun mâna pe ac dimineața și nu l lasă decât sara. Să le admirăm, dar' noi, cari nu suntem eroi, nu suntem atleți, dacă dorim să ne păstrăm forțele și energia noastră, să le cheltuim cu judecată.

Prin legea naturii e hotărît, ca pe când o parte din membrele noastre muncesc, ceialaltă parte să fie în repaus și nu trebuie să le lăsăm totdeauna pe astea în repaus și pe acelea în activitate. Economia organismului nostru vrea o dreaptă distribuire a muncii.

Idealul omului perfect constituit e acela, ce desvoaltă în proporțiuni egale materia și cugetarea. Minte sănătoasă în corp sănătos. Excesul perfecțiunii unei facultăți e totdeauna în detrimentul altora și creatorul a voit ca omul să nu fie nici tot animal, nici tot zău.

Chiar la copii munca trebuie să fie măsurată, pentru-ca osteneala să nu întrecă puterile, în acel period delicat al dezvoltării, unde toate forțele trebuie să tindă a pregăti pe viitorul om. *Copilăria e etatea proprie sămănării, și cu cât se samănă mai mult, cu atât se culege mai puțin.*

Așadar' fiecare în propria i măsură după mandatul ce i-s'a dat de Creator, să lucreze, să lucreze și ear' să lucreze; nefolositoare e numai lenea.

Nelucrarea este izvorul tuturor răutăților.

Citim în «T. R.» *Deputații români — contra proiectului școlar.* Deputații români din partidul guvernamental: dd. *Avramescu Pa-chonie, Cio an Ioan, baron Popca Alexu (P) Pap Iosif, Dr. Șerban Nicolae, Szerb G-orge*

și *Vua Petru, s'a prezentat Vineri la ministru-president sub conducere? lui Șerban și i-au declarat că în chestiunea proiectului de lege despre reforma instrucției populare se identifică întru toate cu memorandumul bisericicii gr. or. române, prezentat contra proiectului, și prin urmare nu-l vor vota.*

Ministru-president le-a răspuns, că proiectul, *dioamdata*, nu va fi supus desbaterei parlamentare.

Alegerea

alor 5 membri municipali — dela Jeledinți. —

Un vânt rece de toamnă sufla cu tărie, nori negri de zăpadă, întunecau orizontul, lăsând din brațele lor fulgi de zăpadă, pentru a îmbrăca în vestimentul de eamnă culmele munților din jur.

Cu gulerele la baltoane ridicate, ne nuziam atât cu cât și colegul meu a trage capul cât mai adânc între umeri, voind prin aceasta a ascunde sermanele urechi, cari erau expuse nemilosului vânt, ce le tortura în modul cel mai crud.

Vizitiul, cu fața roșie ca racul, nepăsător de cele-ce se întâmplă în jurul lui, da corbaciul cailor, cari în galop alergau spre locul destinat. Pe când colegul meu își petrecea timpul în cugete, eu trăgeam când o aripă a baltonului când ceialaltă pe lângă mine în lipsa câtorva nasturi ce-mi lipseau. În o astfel de stare nu prea voioși priveam sburdalnicul joc al naturii.

Aceste sunt scenele de călătorie din dimineața de 11 Noembrie c. când așezați în trăsură călătoream pe drumul ce duce peste Orăștie la Jeledinți, pentru a lua parte la alegerea mem-

brilor în congregație pe noul period de șesă ani.

La plecarea de acasă am prevăzut că nu o să avem o călătorie plăcută, dar' iubirea de neam și glasul națiunii ne chema pentru a-i interveni în ajutor.

Stindardul activității care mai înainte era strivit de pasiviști, astăzi ridicat prin acest organ și prin peana altor ziaristi, fâlfae în vësduh, ear' o datorință sfântă ne cheamă sub el a lupta pentru binele comun. Acesta e motivul, că mulțime de preoți, învățatori și poporul român alergau din toate părțile la alegeri.

Încă la trecerea prin Orăștie vedeam cete de țărani de prin comunele Șibișel, Căstău, Beriu, Turdaș și Pricaz așteptându-și conducătorii — preoți și învățatori — pentru a pleca spre alt loc destinat pentru alegere — Romos.

Ajunși în Jeledinți, alte grupuri de țărani de ai noștri se consultau asupra alegerii. La primul grup care deși era compus din țărani necunoscuți, ne-am dat jos din trăsură, după-ce le dădurăm binețele, un țeran bine tăcut eși din mijlocul celorlalți și ne agrăi cu cuvintele: *„bine că ve aduce Dumnezeu, noi nu știm cum merge alegerea asta, spuncți-ne ce avem a face și noi ve vom asculta!”*

O bucurie nespūsă ne cuprinse când vëzurăm atâta sinceritate în acești țărani, veseli le răspuserăm, să fie cu răbdare puțin că i vom învăța noi ce au de făcut. După-ce mai schimbarăm puține vorbe, înaintarăm mai departe pe aceea stradă, unde aflarăm alte grupuri, în mijlocul cărora se aflau alți preoți, îmbărbătându-i și deșteptându-i

FOIȘOARA

»Moș Lae...«

„Sunt, Doamne, istovit de-amaruri încercat,
Și moartea mi-o doresc, la Tine c'am plecat!...
Și sunt bătîn așa că nu mai aflu rost
Să mai trăiesc rob și făr' de adăpost...!
Viața m-i un chin! cum soarelui din zori
Poveri de străbătut stau cetele ca nori;
Ear' fața mea de griji în crețe s'a brezdat
De trau-mi sbuciumat în care s'a ncuibat
Și trudă și năcaz: de moli cum e mâncat
Un vraf de haine 'n pod, de rësufări uitat!...

C'am fost pribeag destul, de soarte necruțat
Din suflet mă bocesc cu mic și mare'n sat;
C'au fost părinții mei — begați, — de toți

Eu sunt azi împărat în șir cu cei lipsiți...
Și zi și noapte eu mă lupt cu gândul greu:
Că azi de-am îmbucac postesc un timp inereu.
Căci cei-ce sunt sătui, de milă și-au uitat
Când eu le cer mla'u și zic că tot l-au dat...
Și plâng, căci ce să fac?... când vorba lor aud,
Doar' poate sunt silți, lăsând ochii să-mi ud!...

Ear' prunc am fost de mult, de când eu
[lapte-am supt!...

Pe-atunci când eu plângeam, p'ângeam mai
[întrerupt,

C'aveam eu mama mea, cu simț care n'călzia
Măncarea ce-mi dădea, ce'n gură mi o'ndulcia!...
Dar' azi optzeci de ani mă despățesc de ea
Și s' din copil, schimbat moșneag, cu firea

Să taiu la brezde-adânci pe fruntea mea mai
[mult
Și șioaptele din piept tot mai cu drag s'ascult:
C'ajung și mila Ta, să las earba crescând
Pe valuri de pământ, — al lor plug încetând!...

M'am săturat prin ploii și vânt și ger cumplit,
Flămând și amorțit, pe trup și sdrențuit,
Cu capul desgolit, greoiu la esp'rat
Să tot cerșesc la u-i, de-un prunc la pași

In el mai am necroc, cu rēul că-i dedat,
Cântând ispita el, din fluer de-am gătat,
Și așa pornim din zori și până la sfințit,
Doar' soarele cu el mie mi-a răsărit:
Orbit și slab fiind, de spate gârbovit
Deci Doamne să mă crezi c'asa nu-i de trăit!...

E săbătoare'n sat, și clopotele trag,
Cu farmec voacea lor imbată lumina'n prag
S'aud cântări de mort, ce sună prea duios,
Sub prapori colo'n drum tot omul stă sfios.
Abia ce a pornit și stă ear' la rësucru
Convoiu 'nghenun hând, făcând la finte
[cruci.

La groapă ajungând, un prunc eu lăcrimând
Durerii dă avânt, pe bruii proaspeți stând:
— »De moarte s'a rugat«, — el plânge înecat,
— »De gr gi el s'a scăpat, dar' mie le-a lăsat!...«

E ger cumplit încât întepenește tot,
Drumeții s'ngrozesc: să plece că nu pot,
Căci nu se vëd cărări de un noian suflat,
Cu neauă ce-a umplut tot drumul cel umblat;
Ear' vântu'n șuierat s'arată că-i turbat,
Cununi făcând din sloi ce'n ghiață a'nchegat
Pe cruci și pe morminți când luna s'a'nstelat
Și morții par'că 'n somn vorbesc din al lor

»Moș Lae doarme'n veci, pe paie c'a 'nghețat,
C'avuta așternut: cât un mănunchi aflat!...«

Moteancă

FURNICA.

Era o dată o fată frumoasă numită Viorica, de o vrednicie rară și la câmp ca și în casă. — Când să ducea la izvor cu cofa cu apă, furca-i era tot de-auna la biâu, ear' tele ei erau cele mai frumoase. Intreaga viață o petrecea lângă mama sa pe care o inconjura cu dragostea și îngrijirea ei. — Dar' după cât-va timp, iubita sa mamă să sfârși și Viorica rămase singură în căsuța sa cea mică, ne mai având pe nimeni pe lume.

Intr'o zi șezând pe pragul ușii și uitându-se cu întristare la lume, de odată vede mișcându-se spre dînsa un lung șir de furnici, cari se opresc și formează în jurul Viorică un cerc mare.

Unele dintre furnici eșiră înainte și i zise:

Noi cunoaștem, Viorico, hărnicia ta care se potrivește cu a noastră. Noi mai știm că ești singură singurică, pe lume. De aceea te rugăm; vin-o și fă te regina noastră. Iți vom clădi un palat, mai frumos și mai mare decât cea mai mare casă ce ai vëzut vre-o dată. Numai un lucru trebuie să ne promiți: că nu te vei mai întoarce înapoi printre oameni și că vei rămânea la noi cât vei trăi.

Nici că doresc mai bine decât să rămân cu voi, răspunse Viorica, căci nimic nu mă mai ține pe mine aci, decât numai mormintul mamei.

Pozi să mergi la mormântul mamei tale, numai să nu vorbești cu nici o ființă omnească.

Ast-fel să duce Viorica cu furnicele. Ele merseră o cale lungă, până ce ajunseră la un loc, care se părea bun pentru a clădi acolo un palat. Atunci vëzu Viorica cu cât furnicele erau mai ghibace decât dînsa. Erau în acel palat galerii și lucruri destinate pentru oule furnicilor. Camerele erau împodobite cu măestrie cu foi de flori, ear' Viorica

la tot ce e spre binele lor și a celorlalți români din acest mare comitat. Aici se afla vrednicul preot Manasie Iar din Toltia, care în aceasta alegere a purtat un rol foarte însemnat, îndemnând pe țeranii noștri, și lovind cu cuvinte alese în fața contrarilor. Tot aici se afla preotul Nicolae Terhetea din Tămășașa, Ioan Cotruș din Dêncul-mare și Gligorie Terhetea din Grid. Cu toții ne-am dus în o casă din apropiere, unde se aflau preoții Dionisie Bobeiu din Petreni, Truca din Simeria, Botean din Ludești, Olariu din Bucium, învățătorii Baci din Orăștioara-de-sus, și Popovici din Mărtinești, în cele din urmă sosește și preotul Romosan din Orăștioara-de-sus. După o scurtă consultare au fost primiți din partea românilor ca candidați: preoții Man. Iar, Terhetea, Cotruș și Bobeiu, ear' dintre unguri: protopretorele Fodor. (?) *)

Uguri își aveau candidații lor.

Deși unguri erau foarte mulți la

*) Așa dară suntem în curat cu alegerile pentru municipiu. După un tâmbălu de Metinguri: ala Ilia, Brad și Orăștie, pentru cari s'a făcut atâta gălăgie în ogranul tineretului »Libertatea«, (mântuitoarea neamului românesc), stăm în față cu rezultatul public. Alegătorii din cercul Romosului, 300 români au învins pe 60 alegători cu abia 6 voturi. Au trântit pe primpretorele Fodor Gyula la Romos și tot acești savanți, cari au luat cauza românească în arindă, îl recomandă infocaților naționaliști a' l alege la Jeledinți, o parte întregitoare a cercului seu pretorial. Și anume: sedulele tipărite sub îngrijirea popii Moța, adecă în tipografia nouă, au susceput patru nume din cei cu Metingul și cu tâmbăluul prescris de »Libertatea« dătătoare de viață. ear' al cincilea loc, se lăsase gol, pentru Fodor, cel huiduit la Romos, care a și întrunit singur totalitatea voturilor.

Nu avem nimic în contra alegerii dlui Fodor la Jeledinți și nici chiar la Romos nu am fi avut nimic, pentru-că și dlui a prestat — ici-colea — bune servicii comunelor, corporațiilor și privațiilor, mai bine, decât vor fi în stare a presta unele nulități alese la Romos acum și în cela rînd. Oamenii, cari numai independența și destoinicie n'au dovedu în viața lor.

Ce se zicem de celea 16 cercuri din comitat, în cari în butul tuturor bucinărilor și organizațiilor cu cap și fără cap, nu s'au ales nici barem un român? Insuși celor 2 ceruri ale Dobrii—Ilia nu le-a sucs a alege nic chiar un ad-rinte de a noului curent.

Slab augur pentru alegerile de deputații dietalii

N. R.

număr, totuși aveam speranță de reușită, căci și de-ai noștri soseau mereu.

Adunați cu toții, intrarăm în curtea notarului, unde avea a se ținea votisarea. Aici aflarăm pe notarul Riebel din Orăștioara-de-sus, care era foarte dispus, căci șeful lui, protopretorele Fodor, e indus și în țidulele românești, acesta emoționat de bucurie, făcea mult haz țeranilor aduuați.

Regret din inimă, că notarul Popovici din Bacia s'a pus în slujba listei ungurești. El controla mai cu înverșunare sedulele românești și căuta a le contrabalausa în tovărășie cu străinii.

Înzădar mi-am întors privirile în toate părțile căci pe preotul Pascu din Dêncul-mic și pe alegătorii lui nu l'am zărit, nici pe învățătorul Popovicu din Orăștioara-de-jos. Pe acestia se vede că nu i-au pătruns curentul modern ci-și petrec viața, ca și ursul, în birlog. Rușine le fie!

La orele 10, în firma speranță, că pe lângă aceea, că lipseau câțiva păcătoși, totuși vom reuși, intrarăm la votizare pe rînd. După ce am așternut țidulele, am plecat la Orăștie, eu și încă câțiva din cerc, unde aveam de a îndeplinii unele afaceri. Pentru aducerea rezultatului au rămas parochii Botean și Romosan. După o așteptare de câteva ore în Orăștie, sosesc alegătorii dela Romos cu vestea că, a picat protopretorele Fodor. Nu mult după aceea sosesc și ai noștri cu trista veste, că am picat la Jeledinți cu șasă voturi.

Cu fețele posomorite ne așezarăm în jurul unei mese unde ai noștri ne povestesc cele întemplate. Deodată se descărcară o mulțime de blesteme și injurături asupra preotului Roșca din Măgura și a învățătorului Popovici, din Mărtinești, cari după cum ni-s'au spus, ar fi votat cu partida contrară. Nu-i mirare că aceștia au comis o ast-tel de faptă, că întunecat le e trecutul, întunecați sunt și în prezent. Vai și amar de poporul încredințat conducerii acestor păcătoși, cari în loc să reverse lumină și să lucre la deșteptarea lui, mai tare îl întunecă și-l duc pe calea perzării.

Pecând noi ne sbuciumam în supărare, cei dela masa opusă, alegătorii dela Romos, preoți și învățători, che-fuiau și-și petreceau în cea mai de-

plină veselie. Și aceasta veselie între-ruptă din când în când prin notariul Demian, din Beriui, carele nu era îndestulit cu alegerea dela Romos fiind că nu au ales pe protopretorele Fodor când toate acestea se petreceau, eu stam tăcut și gânditor la soarta poporului nostru. Între multe altele 'mi-am adus aminte de cuvintele repositului profesor seminarial Popescu, carele zicea: »cu 50 de ani suntem îndărăptul celorlalte naționalități din patrie, și ne trebuie brate de oțel, ca să lucrăm pentru a le ajunge.« Acest adevăr e desvăliț chiar și la alegerea aceasta, unde pe lângă acea că mulți nu au luat parte e și motivul, că nici un ungur nu a votat pentru români, pecând românii au votat pentru unguri. Pe lângă toate acestea, bravura preoților și învățătorilor — cu o mică excepțiune — desvoltată la aceasta alegere arată, că brațele oțelite sunt puse pe lucru și ogorul națiunii în curând va aduce roade îmbucurătoare.

Un Alegător.

Cultura cartofului.

Una din cele mai ușoare și folositoare lucrări pentru săteni este cultura cartofului.

Felul cum se hrănesc sătenii az-tăzi, numai cu mămăliga, cu tot felul de zarzavuri fierte și cu oțet, aceasta hrană ori cât de multă ar fi ea, nu cuprinde acele părți de hrană, trebuincioase pentru a înapoia corpului puterile pierdute în muncă și de aceia toți ce se hrănesc în așa fel, capătă ucigătoarea boală »Pelagra«, jupuiala sau roșafa.

Doctorii cei mai învățați, ne spun acest adevăr de multă vreme și ne sfătuiesc să mai schimbăm hrana: mămăliga cu pâne și legumele de zarzavat lung, prin lapte, ouă, brânză, unt, pește, carne, etc. și numai atunci vom scăpa de îngrozitoarea »Pelagra«.

Pe lângă toate acestea, de o mare și prea mare însemnatate, este și cartoful ca hrană, căci el cuprinde niște părți numite hidrate de carbon, cari servesc la mărirea căldurei pierdute de om în timpul muncii și la mărirea puterii de muncă întărind muschii; și în ori ce împrejurare este mult mai bun ca legume pe masa săteanului, decât legumea de astăzi (numai din zarzavaturi).

Atunci când își va face, cu tot din-adinsul, cartoful un loc de cinste în grădina săteanului, el va prinde gustul să-l gătească, și în alte mâncări, cu o mână de făină prăjită într'o lingură de untură, în care s'a tocat nițică ceapă, cartoful va fi o bună și hrănitore mâncare pentru sătean, dându-i mai multă putere de muncă.

Mai trebuie mult ținut seamă, că pe un pogon de pământ avem 6—10.000 kilograme cartofi, și dacă i-am vinde numai cu 3 parale kilogramul, avem 180—300 l. i numai dela un pogon, pe când tot pe acelaș loc nu putem avea mai mult decât 700—800 kilograme grâu, care nu ne-ar adue un venit mai mare de 80 lei. Apoi Doamne ferește, când grâul ar fi cu totul nimicit de o grindină (piatră), cartoful ar sta neatins în pământ.

Cartoful reușește bine în pământurile nisipoase și adânc lucrate, precum și în toate pământurile ușoare și grase, cu condițiunea ca acestea pământuri să nu fie nici odată umede și să aibă o înclinațiune cătră soare.

Toamna se ară pământul adânc (la 25—30 cm.) și dacă este cam sărac, se aduce gunoiu de vite, care se bagă sub brazdă, lăsându-se așa până primăvara spre a se mărungi pământul de îngheț și desgheț și a-și căpăta multă umezeală. Primăvara, mai nainte de sămănat, ogorul se grăpează puternic spre a se curăți bine de buruieni și la trebuință se grăpează de două ori.

Pentru sămănat se aleg cartofi mijlocii. Nu sunt buni de sămăntă cei mari de tot, nici cei mai mici — după obiceiul tuturor de astăzi — căci dacă ei nu au putut crește mai mari, este o pricină, care se înțelege că se va moșteni, și cei născuți din ei nu vor putea crește în deajuns.

Sămănta aleasă se păstrează într'un loc adăpostit (în pivnițe sau beciuri) în care nici se nu degere, nici se nu încolțească, căci încolțind își pierd multă din putere, pe care trebuie să o aibă la sămănat.

Sămăntatul se face în cuiburi de-părtate unele de altele în toate părțile de 50—60 cm punându-se în fic-care cuib câte 2 cartofi și 3 când sunt mai mici.

Cartoful fiind foarte simțitor la frig trebuie sămănat atunci când nu ne mai temem de frig și înghețuri, adecă cam pe la 10—20 Aprilie.

Cei nevoiți, din lipsa de sămăntă a tăia cartoful în mici bucăți, trebuie să facă tăetura în lungiș, căci la vârf sunt cei mai mulți muguri, din care trebuie

să învășase a țese cu ața de paijan. Clădirea se ridică sus și camera destinată pentru Viorica era atât de minunată și de frumoasă, precum nimeni nu-și poate închipui. Mai multe săli conduceau în lăuntru palatului, astfel că Viorica putea avea știri cu cea mai mare iușală despre supușii săi. Scândurile erau de foi de mac, ușile de foi de roze, pe jos era așternut un covor gros de floarea reginei. — Camera Vioricăi, care era așezată în locurile cele mai din lăuntru ale palatului, avea tavanul făcut din foi de crin. Dar' palatul Vioricăi, la care furnicele muncise câte-va săptămâni? Era tot ce este mai gingaș în lume. Toate furnicele păzeau cu hărnicie și gelozie pe iubita lor regină. Furnicele erau foarte măgulite și ziceau adesea că au razele soarelui în casă și-și laudau norocul. Ele făcuse pentru Viorica o prispă deosebită, pe care se putea preumbla, ca să se bucure de aerul curat al munților și de razele încălzitoare ale soarelui, când camera i-să părea prea îngustă. De pe acea prispă ea putea privi și înălțarea clădirii, care ajunsese acum a fi un munte.

Intr'o zi ședea în camera sa și de odată se aude un freamăt mare împrejurul muntelui. Întreg regatul cel mic era în larmă și toți veniau la regina strigând: Ni-să dărâma casa. Oamenii răi scormonesc în ea. Viorica le linișți zicându-le: Voiu pune capăt la aceasta.

Viorica apărând pe prispă, dădu cu ochii de un tiner de o mare frumusețe. El descălicase și cu câți-va cari îl însoțeau, scormoneau cu săbii și cu lănci în muntele furnicilor. Când ea apără, strigă cu o voce resunătoare: Cine sunteți voi, cari vă alegați de împărăția mea?

Iartă frumoasă față, răspuse tinerul. Pe onoarea mea de ficior de împărat ce sunt, de astăzi înaintea sunt apărătorul vostru cel mai devodat.

Vă mulțumesc, zise Viorica. Cer ca în regatul meu să nu pășească picior de om.

După aceste cuvinte ea dispără. Fiul de împărat a așteptat în zadar să mai reapară regina și nevăzând decât furnici și ear' furnici, cari mergeau în cete, cu o iușală nespusă, spre a repara stricăciunile, a încălecat și plin de tristețe a plecat.

Viorica de data aceasta însă găsește că în împărăția sa nu mai era aer îndestul și încercând să se culce, se asvirla neliniștită, când într'o parte când într'alta, ședea se scula și earăși se culca.

Tropotele cailor, se anziau împrejurul muntelui de mai multe-ori pe zi, dar' multe zile trecură, fără că Viorica să se mai arate, măcar o singură dată, afară din palatul ei. O apucase un dor de oameni, se gândea la satul ei, la casa ei, la mormântul mamei sale și după câte-va zile, anunță pe

supușii săi, că are de gând să meargă la mormântul mamei ei.

Ea se rugă, ca nimeni să nu vie după dânsa, dar' de departe se ținură de ea câte-va furnici, pe cari nu le putea vedea.

Căutând mormântul mamei sale, pe care îl acoperise ierburile și plantele, deodată resună lângă ea vocea fiului de împărat. Ea voi să fugă. Însă el o reținu cu putere și-i vorbi despre dragostea lui cea mare, cu cuvinte atât de dulci, încât ea stătu și-l ascultă cu ochii pironiți. Când se întunec-se de tot își aduse aminte că era o regină, care-și utase de datorie și că furnicile li interziseră de a se întâlni cu ființe omenești. Deodată fugi dela feciorul de împărat. El însă se luă după dânsa. Și în apropierea muntelui îl conjură să se retragă, ceea ce făcu cu promisiunea de a reveni a doua zi.

Viorica se furișă încet prin sat, intră în palat și ajunse în camera ei, pică pe pat sfârșită de oboseală. Dar' somnul nu vrea să se reverse peste dânsa și să-i închidă ochii. Neliniștită Viorica, se asvirla și într'o parte și într'alta.

Când simți că dimineața se apropie, ea dădu în lături perdeaua de roze, pentru a alerga afară în libertate. Însă mirarea o cuprinse când văzu că eșirile erau astupate. Atunci începu să strige tare. Toate furnicile se adunară, ear' Viorica zise:

— Vreau să ies la aer curat.

— Nu, răspuse furnicele. Nu te lăsam să eși afară, căci atunci te perdem.

— Nu-mi dați ascultare?

— În toate, numai într'acasta nu. Sdrobește-ne cu piciorul spre pedeapsă. Noi suntem gata a muri pentru binele comunității și pentru a scăpa onoarea reginei noastre.

— Viorica plecă capul și lacrimi izbucniră din ochii ei. Ea rugă pe furnici să-i redea libertatea. Dar' în zadar.

Atunci se încearcă să-și deschidă o cale cu degetele ei gingașe, însă ceea ce lucra și da în lături, se umplea mai tot atât de iute la loc, încât în fine pică desp-rată la pământ.

Furnicele li aduseră cele mai frumoase flori și nectar și picături de rouă pentru a-i alina setea; însă vaețele ei rămase neascultate. De teamă, ca ele să nu pătrundă afară, furnicele se hotărâră a ridica clădirea lor mult mai sus decât Vîrful cu Dor și nimiră acest munte »Furnică«. Feciorul de împărat, de mult nu mai dă roate prin prejurul muntelui, dar' noaptea când toate sunt liniștite se aud încă suspinele Vioricăi.

Carmen-Sylva.

să ia naștere în țări și în fiecare felu, trebuie să fie câte un mugure; însă acest lucru trebuie făcut cu 2—3 zile înainte de sămănat, ca toate felile puse la soare și vânt să și vindece tăutura printr'o subțire coajă, spre a nu putrezii în pământ.

Cele mai bune soiuri de cartofi la noi în țară sunt: *Magnum Bonum*, *Richter Imperator*, *Violet*, *Manitoba* și *Chifli*. Cele 4 soiuri, dintâiu, sunt bune atât pentru gătit diferite mâncări, precum și pentru frământat cu făină din care se face pâinea de cartofi, foarte gustoasă și hrăniteare; ear' cei din urmă — Chifli — sunt foarte buni pentru așa zisele mâncări cu sos sau rântaș.

După sămănat dacă cartofii nu es, din cauza unei scoarțe făcute de multe ploii, se rupe scoarța cu un tăfălug, sau o grapă de fir întoarsă cu dinții în sus și pe dată ce i amenință înăbușirea buruienilor, cartofii trebuiesc prașiți, chiar mai mici fiind. A doua prașilă, se dă la începutul înfloririi lor, când se și mușuroiesc, căci acum cartofii, încep a se naște în pământ; mușuroiul trebuie făcut cât se poate de mare, și cu cât mușuroiul va fi mai mare, cu atât mai mult îi va primi cartofului. La mușuroit se lasă un loc oare care între fire, care se va umplea cu țâțnă spre a putea firele sta depărtate unele de altele și a intra pe lângă ele în jos aerul și căldura, fiind foarte trebuincioase cartofilor în pământ.

Cartofii cari la mușuroit au rămas descoperiți și cari au crescut la lumină, capătă o culoare verde; acești cartofi la cules trebuiesc aleși și aruncați, căci în ei se află o otravă numită solanină și care pricinuește moartea, celor ce i-ar mânca, fie oameni, fie vite.

Cartofii, ca și via, sunt nimiciți adesea ori de o boală *Phytophthora infestans* (mana cartofilor) care începe prin a se păta și a se părli foile cartofilor; contra ei ne putem apăra foarte bine, prin a stropi cartofii cu zeamă de piatră vântată, pregătită cu var, întocmai ca și pentru vie. Stropitul se face înainte de înfloritul cartofilor și în anii ploioși e de trebuință a se stropi și a doua oară, la 2—3 săptămâni după înflorire

Când lujerii și frunzele de pe cartofi s'au uscat și au căzut, ei sunt copti și trebuiesc scoși.

La scosul lor, trebuie să ne ferim a-i tăia și după scos trebuiesc ținuți înținși la soare 3—4 ore spre a se svânta bine, apoi după ce se curăță de pământ și rădăcini, se pun la păstrat în locuri unde nu degeră, căci numai un singur ger dintr'o noapte îi strică pe toți.

(„Albina“).

Mediucul casei.

Praf pentru dinți. Un praf sănătos, bun, e următorul: Luați 20 gr. cretă fină, bine pulverisată și puneți puțin camfor în praf 1½ gram. Adăugând acid boric, și salicilat de sodă câte trei gr., veți avea un praf de dinți foarte bun.

Catapsură pentru bube (rane) Luați 15 smochine uscate, jumătate cupă mazere albă, un pahar cu oțet bun; amestecați-le și lăsați să se încălzească ușor. Apoi punând într'o pânză curată, aplicați pe partea bolnavă și o schimbați din 4 în 4 ciasurii.

Intr'o zi rana e coaptă.

Ce e de făcut când se înghite vre-un obiect? De multe ori se întâmplă atât oamenilor mari cât și la copii, ca să înghită vre-o monedă, bumb, ac, cuiu, etc. și ne temem de urmări rele. Un mijloc, care a dat rezultate bune este, a da pățitului să mănânce, timp de mai multe

zile, numai fectură simplă de cartofi. S'a constatat, că pungașii cei mari, când fură scumpeturi, le înghite, și în urmă mănâncă numai cartofi, spre a da scumpeturile afară.

NOUȚĂȚI

Nou advocat. Am primit cu bucurie următorul anunț, cărnă, cu plăcere îi dăm loc: — Am oare a vă face cunoscut, că mi-am deschis cancelaria advocațională în Marea-Radna, strada Aradului nr. 213. Cu deosebită stimă Dr. Vasile Meșter, advocat.

Neorocire. Lăzur Rădoi, din Oraș-tioara-de-sus, s'a dus cu soția lui la munte să aducă lemne cu carul. Soțul a rămas în-poi ear' soția lui a mers mai departe cu carul pe deal la vale. Biata femeia a căzut sub roate și trecând carul peste ea, a rămas moartă lăsând în urmă 2 copii minorenți fără de mamă.

Jertfa beției. Lui Max'n Muntean, țeran din Oăștioara-de-sus, nu i-a fost de ajuns consumarea rachii de prune, ce însuși producea cu căldura proprie, a mai beut și spiritul puternic dela Izig, cu care întărea beutura. Urmarea a fost, că în zilele aceste, după o consumare peste măsură, a murit, căzând jertfa beției.

Orașul Roma. (463 000 loc.) Capitala Italiei zace lângă cursul inferior al Tibrului într'o câmpie întinse și monotonă. In decursul anului e cercetată de mi și năi de călătorii. Inchipuți-vă, că și noi am călători peste Triest și Florența (arată!) și am merge la pomposul oraș și am trece pe stradele lui într'o dimineață de Februarie. Soarele trimite razele sale calde asupra orașului. Mugurii smochinilor se părăsc la lumina soarelui și încep a străluci și a se umfla. Pe gardul grădinilor se cațără iazminul cu filile sale albe și miștoșoare, și iedera cu funzele ei late. Din însăși grădinele se ivesc roze de culoare purpurie și pare că ne-ar zice: »Bucurați-vă! La voi acasă gheață și neapă acoper pământul, nici o pasere nu cântă nici un fluturaș nu zboară peste floricele. Aici însă e primăvară și bucurie! — Noi percurgem încet stradele orașului. Acuș vedem o vilă frumoasă, acuș un monument artistic acuo fântână împodobită. De odată însă stăm în loc plini de admirație. Înaintea noastră stă cea mai măreață și cea mai venerabilă biserică de pe pământ: *biserica sfântului Petru*. Ea e așezată pe o piață încunjurată de galerii deschise, sprijinite de coloane și arcade; pe piață două fântâni sântoare aruncă puternicii stâlpi de apă. Trepte late de marmură ne conduc în sus spre intrare. Noi pășim pe ele și intrăm în mărețul edificiu. În mijloc stă altarul principal. Deasupra lui, pe 4 stâlpi puternici se razimă cupola puternică și aurită care formează acoperișul bisericii și se ridică până la o mulțime de 130 m. (Cupola ei deci e atât de înaltă, încât am putea așeza biserica noastră de aici cu turn cu tot în biserică sfântului Petru, fără ca fărful turnului să atingă cupola) Sub altarul principal, la care în sărbătorile cele mari însuși papa liturgizează, se află o capelă în care se odihnesc moaștele sfântului apostol Petru. Această capelă este iluminată de 112 candelă, cari zi și noaptea ard aci neîntrerupt, și numai în Vinerea neagră se sting. — După ce am privit de ajuns internul bisericii, ne suim pe sute de trepte, sus în cupolă, ca să ne dălectăm în priveștiștea ce ni-se oferă de aci. Ce vom vedea? (Mii de case, — rîul Tibru cu podurile lui, — câmpia arsă de soare și pastie, lanțuri de munți la nord și la est, — marea la sud și la vest.)

Cine are dreptul de dispunere asupra clopotelor? Se întâmplă adese, că primarii comunali sau alți factori locali voiesc să și întindă puterea și asupra clopotniței, crezând că pot dispune de clopote după buul lor plac, la diferite ocașii de caracter lumesec etc. O decisiune a curții de administrație (din 10 Martie 1901) a regulat definitiv această afacere. Ea zice că numai organele bisericești, nu cele comunale, au să dispună asupra clopotelor.

Serate de-ale meseriașilor români.

Incântat de felul cum conducătorii »Reuniunii sodalilor români din Sibiu« își și întreagă mulțimea, grupată sub steagul ei, își pricepe chemarea, așa lipsi dela postul meu de simplu înregistrator al cauzelor noastre de interes general, dacă n'ași da înbătăit e fier neprețioasa mea dare de seamă asupra ședinței literare a 10-a, ținută la 27 Oct. n. c. sub conducerea președintelui nostru Vic. Tordășianu. Mulți erau de credință, că această ședință abia se va putea ținea, dat fiind că în aceeași seară s'a ținut proba generală în teatru orășenesc pentru reprezentația de mânăzi («Sămbăta morților»); tot atunci un număr însemnat din tineret a ținut probă la școala de dans și pe de-asupra multe Paraschive își serbau onomastica, car' bunul D-zeu își trimisese asupra-ne a proape toată ziua la mana să cerească Iubirea și stăruința însă, ce cu toții o avem pentru cauzele bune, făcut-au de toate întreprinderile noastre din acea țară de grea muncă, încoronate au fost de succesele cele mai strălucite.

Di Tordășianu deschizând ședința, bineventeză pe noul membru dl Romul Botezanu, inv. la școala populară gr-cat. din loc, în care privesc nou și harnic conlucrător în treburile noastre, și apoi ne face cunoscut articolul »Cum i-se poate ajuta meseriașului nostru?«, publicat în ziarul »S. D. Tageblatt« din 16 Oct. c. Autorul articolului, îngrijit de soartea meseriașilor, de sine înțeles — Sași, mai ales în urma dezvoltării fabricelor, vizează la căile și mijloacele, cari folosite ne-ar scăpa de plângerea generală, că »meseria fără scăpare este dată peirei«. Mulți, din meseriași, vind să și desvinoxătescă lipsa de putere în fapte, se pun în dosul acestei plângeri, ajunse oare-cum generală. Mulțumită împrejurării, că au fost și sunt încă bărbați, pe cari nu i-au copleșit puterea ațipitoare a vactelor și cari din împotrivirea, ce o întimpină, scot putere nouă. Acestora li-se cuvine racunoștința pentru faptul, că au scos din amortire treburile meseriașului, punându-le pe fundamentul tare al vieții de însoțire. De-a putea ajunge la aceasta, în cale ne stă chemarea destul de grea de-a convinge pe meseriaș, că viața de însoțire este adevărată țintă spre care trebuie să meargă, dacă vorba este să scape de peire. Meseriașul de acasă aduce de tot puțin din ceea-ce e de lipsă pentru dezvoltarea priincioasă a vieții de însoțire și durere, că încă nu e aflată arta, prin care în 24 ciasuri se îmbraci pe om în un nou Adam. Sliți suntem deci a purcede numai cu încetul la creșterea meseriașilor de membri folositori pentru însoțire. Cel mai înalt principiu al ideii de însoțire: cel tare se spriginească pe cel mai neputincios, cere o putere de abnegațiune, o măsură de jertfă de sine, însușirii, pe cari, durere, numai la foarte puțini le afl: din cercul meseriașilor. Simț de echitate, a se suferi unul pe altul, sirguintă, punctualitate, sunt recerînțele de căpetenie ale lucrării comune. Pentru a putea câștiga pe meseriași pentru reforme, neapărat este să le dăm ceva, ce de sine și ușor îi atrage, lucruri din cari să se vadă că foloase pipăibile. Drept lucru de folos în această direcțiune este considerat banul, pantru-că bani primesc totdeauna bucuros și cu cât mai mulți, cu atât mai bine. De aceea în temeierea unei însoțiri de credit pentru meseriași, pare a fi cea mai apropiată țintă, spre care trebuie să nisuiim, rămânând pentru alte timpuri întemeierea de magazine etc.

În articol se arată, că în Sibiu se găiesc 650 meseriași nemți, dintre cari se presupune, că se vor fi aflând atâția, cu câți se se poată întemeia însoțirea. Chemarea acesteia ar fi: 1. să

deo împrumuturi membrilor pe lângă cambii de caventi; 2. să dea împrumuturi membrilor pe lângă zăloage; 3. să pună cauțiuni pentru lucrări mai mari; 4. să încasseze conturile (pretensiunile) membrilor; 5. să procure materialul brut; 6. să primească lucrări în scopul de a le împărți între grupuri de meseriași; 7. să administreze fondul de întemeiere și 8. să primească depuneri.

Împrumuturile cambiale cu caventi ar fi să se dea pe lângă procentele cât se poate de mici; dreptul de folosință a creditului să fie limitat și folosit singur pentru scopuri industriale; aceleași lucrări să se observe și la împrumuturile pe lângă zelogirea de mărfuri gata și de material brut; pentru cauțiunile depuse prin însoțire membrii ar fi să solvească o taxă mică. La dorința membrilor însoțirea ar putea încassa ea însăși conturile lor, când ar înceta plăngerile meseriașilor, că nu-și pot încassa pretensiunile. Însoțirea, încassând ea, sau improcusând mușterii reii platnici, ar lua asupra-și odiul, pe care până aci îl lua asupra sa meseriașul, lucru, ce nu odată se sfârșește cu pierderea mușteriiului.

Desvoaltă pe această cale în meseriaș idea de însoțire, s'ar putea purcede mai departe, anume la înființarea unei însoțiri pentru material brut. Până atunci însă însoțirea de credit ar trebui să se mărginească la adunarea de comande de pe la membrii însoțirii, și să se îngrijească prin cumpăratură în mare și plătire cu bani gata numai a materialului, din care să se acopere trebuințele mai arzătoare. Materialul brut s'ar da pe lângă un credit pe termen scurt și pe lângă o mică provisiune.

Prin luarea de lucrări mai mari și liferări, însoțirea ar aduce membrilor sei însemnate foloase. Scopul aci nu este, ca însoțirea să îndeplinească în cercul ei de activitate astfel de lucrări și astfel să facă din meseriaș un simplu lucrător, care la casul desființării însoțirii, se stea neajutorat. Însoțirea pune cauțiunea, împarte între singuraticile grupuri, când unuia, când altuia, lucrările primite, primește lucrarea gata, o examinează și o dă celui-ce a comandat-o. Profitul, în măsura pretensiei fiecărui, se contează în favorul fiecărui meseriaș și din profitul de peste an se socotește o mică provisiune de mijloci în favorul însoțirii. După enumerarea neplăcerilor, ce acest ram de întreprindere l-ar produce și aplanarea căroră ar da proba dacă meseriașii sunt și încât copti pentru idea de însoțire, se arată izvoarele, din cari ar fi să se formeze capitalul de întreprindere. Aceste sunt: 1. părțile (cuotele) de participare ale membrilor; 2. reescomptul; 3. depunerile membrilor. Pentru realizarea tuturor acestora se recere spriginul institutelor de bani, cari ar fi să deschidă credite pe lângă procente ieftine; spriginul presei, care să îndemne obștea ca în trebuințele sale să nu se mai adreseze la singuraticii meseriași, ci la însoțire; spriginul reprezentanțelor orășenești, ca la lucrările orășenești să fie considerată în prima linie însoțirea etc. etc.

Din cele expuse convingere am primit, că conducătorii conlocuitorilor noștri Sași, stăruitori în toate, lucrărilor din răspuneri la realizarea ideilor cuprinse în articol nu numai în Sibiu, ci în toate centrele lor. Astfel datorința de ban, zice dl Tordășianu, ne impune a nu sta neapăsători, ci a ne aduna și noi cu o zi mai eurând șirele și a chibzui asupra celor de făcut ca acestea așezăminte să nu ne poată striga, că »meseria (noastră) fără scăpare dată este peirei!«

Intrăți în programul seratei, harnica școlăriță Anuța Trașca, cu vocea-i dulce, înăntatu-ne a cu cântarea duiosă »La isvor«; dl Nicolae Simoni, sodal pan-tofar, a plăcut mult cu executarea mai

multor arii la violină; sodalul cismar dl Filimon Delorean, întrând din nou în şirurile debutanţilor, dovadă a dat cu poezia »Moartea lui Mihaiu Viteazul«, de Bolintineanu, că nu numai în poezii de cuprins glumeţ se găseşte acasă; dl Petru Şerban, sodal cismar, cu vocea-i puternică şi curată, cântându-ne-a mai multe compoziţii acompaniat fiind de violina dlui Simoneti; notarul Reun. dl I. Apolzan, a continuat cu cetirea de părţi interesante din »Constituţia patriei«; dl Laurenţiu Boldor, sodal măsar, în continuă desvoltare, a obţinut complăcerea generală prin predarea cu mult simţ, a greii poezii »Ziua invierii« de Coşbuc; un frumos solo cântat de

dl P. Şerban şi un altul de simpaticul I. C., acompaniat la clavier de amicul şi spriginitorul cauzelor noastre, dl N. C., şi urmat-a împărţirea între cei peste 90 prezenţi a lor 12 exemplare cărţilele şi a multor ilustrate.

Presidentul, invitându-ne la reprezentaţia teatrală de mâne şi punându-ne în vedere, că membrul Reuniunii dl P. Iliş, compactor, ne va prezenta spre vedere în şedinţa din Noemvrie o parte din cele 150 daruri (cărţi, călindare, periniţe de oroloage, etc.), ce le pregăteşte pentru participanţii dela şedinţa literară din Decemvrie — declară şedinţa încheiată. „Acelaşi învingător“

„DACIA“

INSTITUT DE CREDIT ŞI ECONOMII, SOCIETATE PE ACŢII ÎN ORĂŞTIE

P. I.

Avem onoare a vă aduce la cunoştinţă, că am transformat isvorul şi am aplicat un expert la manipulare, prin ce apa noastră s'a îmbunătăţit şi este cu mult mai plăcută ca până acum. La dorinţa vechilor muşterii şi consumenţi i-am redat numele vechiu de:

Apă minerală din Şoimuşul-Murşan.

ANALISA CHEMICĂ

	în 1000 grame apă
Calcium hydrocarbonat	1.0542
Magnesium hydrocarbonat	0.3497
Calcium sulfat	0.2316
Natrium hydrocarbonat	0.1705
Ferum hydrocarbonat	0.0390
Kalium chlorid	0.0520
Mangan hydrocarbonat	0.0154
Kalium hydrocarbonat	0.0094
Lithium hydrocarbonat	0.0019
Silicium dioxid	0.0096
Suma substanţelor solide	1.9333 grame apă
Acid carbonic liber	2.3953
Volumul acidului carbonic liber	1214.6 c. c.

Precum dovedeşte aceasta analiza „Isvorul din Şoimuşul-Murşan“ (apă acra de Pauliş) e a se număra în grupa acelor ape acre pământoase, cari conţin fer. După caracterul seu chimic, format din cantitatea şi proporţia părţilor sale constitutive, isvorul acesta face parte din *grupa apelor mai renumite*. Are un prea plăcut gust şi fiindcă conţine deosebit mult acid carbonic — în privinţa căruia „Isvorul“ ocupă un loc între apele acre mai de frunte — prin limpezimea sa e o excelentă apă de beut. Pentru locuitorii părţilor lipsite de darul unei ape sănătoase: apa „Isvorului“ e de nepreţuit. Din compoziţia potrivită a apei se poate deduce, că şi pentru praxa medicală va fi un factor important.

Conform actului alăturat, apa trimisă spre analizare s'a scos şi sigilat în faţa antistiei comunale.

Budapesta, la 3 Martie 1903.

Dr. Hankó Vilmos m. p.,

(L. S.)

profesor de chimie la şcoala reală superioară de stat a cercului II-lea din B.-Pesta, membru al academiei maghiare de ştiinţe.

Institutul nostru a îngrijit, ca aceasta apă distinsă şi răcoritoare, care beută curată, cu vin ori sirup este tot asemenea de excelentă să fie pusă la dispoziţia onoratului public şi anume cu un preţ foarte ieftin:

- a) 1 ladă cu 25 sticle de 1 ltr. franco gara Deva Cor. 6.25
- b) 1 „ „ 50 „ „ 1 „ „ „ „ „ 14.50
- c) 1 ladă cu 25 sticle de 1/2 ltr. franco gara Deva Cor. 5.50
- d) 1 „ „ 50 „ „ 1/2 „ „ „ „ „ 13.—

trimiterea ambalajului (ladă, sticlă şi tioc franco gara Deva) se restituie

ad: a) . . . . . Cor. 4.50 || ad: c) . . . . . Cor. 4.—
b) . . . . . „ 11.— || d) . . . . . „ 10.—

Comandele, plăţile şi reclamele se fac la adresa:

„Intreprinderea de apă minerală M.-Şoimuş“ în Deva

Până acum am introdus apa în următoarele localităţi şi am instituit depozite, şi anume în

- 1) Deva, ... la întreprindere însăşi;
- 2) Orăştie, ... « Gustav Zobel;
- 3) Sas-Sebeş, ... « George Pop;
- 4) Alba-Iulia, ... « Salamon Lqwi;
- 5) Abrud, ... « Absolon Faur;
- 6) Cluj, ... « Haraszthy Jenó;
- 7) Caransebeş . . . . . « „Severineana“, inst. comercial;
- 8) Gross . . . . . « Maxim Pop;
- 9) Lipova . . . . . « Grossman Miksa;
- 10) Arad . . . . . « Hartmann Samu

Stăruinţa noastră este în introduce aceasta apă în ţeara întreagă în cel mai scurt timp.

Ca întreprindere atât de folositoare, apelăm la binevoitorul sprijin obşteşc, rugându-vă a ne onora cu comande cât de multe.

Orăştie, Septemvrie 1904.

„Dacia“,

institut de credit şi economii soc. pe acţii.

„THE STANDARD“

fondată în anul 1825.

Efectueşte

Asigurări de viaţă pe lângă condiţiuni foarte favorabile.

Incasso anual Coroane: 32.000.000— Dividende solvite Cor.: 170.000.000—
Avere proprie: 260.000.000— Despăgubiri de viaţă 520.000.000—
Agentura generală pentru Transilvania: Cluj, Strada Ferencz József Nr. 17.
Filială pentru Ungaria:
Budapesta, Strada Kossuth-Lajos Nr. 4 în palatul Standard (Casa proprie).
39-50 Centrala generală: Edimburg (Anglia).

„DACIA“

institut de credit şi economii, societate pe acţii.

Reşedinţa societăţii: Orăştie (Szászváros, Broos).

Birourile societăţii se află în casele proprii: (Strada Berăriei nr. 12).

Capital social 100.000 cor.

Operaţiunile societăţii sunt:

- A) primeşte depuneri spre fructificare.
- a) depuneri fără anunţ până la 100 cor. 5 1/2 %.
- b) depuneri mai însemnate cu anunţ de un an cu 6 %.
- c) depuneri făcute de biserici, şcoale, corporaţiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6 %.
- Contribuţia erarială pentru sumele depuse se plăteşte prin institut. Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.
- Depuneri, ridicări şi anunţări se pot face şi prin postă şi se resolvează fără întârziere.
- B) Acoardă credite personale pe lângă cambii.
- C) Acoardă împrumuturi pe efecte.
- D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranţă ipototecară.
- E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispoziţiile legale existente, procurându-şi concesiunea forului competent.
- F) Cumpără şi vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.
- G) Cumpără şi vinde realităţi.
- H) Cumpără şi vinde ori-ce lucruri mobile.
- I) Tot felul de întreprinderi comerciale şi economice, în societate cu alţii ori singură.
- K) Finanţează patente.
- L) Arêndează şi exarêndează realităţi şi alte drepturi şi întreprinder-de tot soiul.

Direcţiunea.

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acţii

in Orăştie Szászváros.

- Opuri
- Bilete de log.
- Broşuri
- Circulare
- Bil. de vizită
- Invitări
- Bilanţuri
- Acţii
- Cap. de epist.
- Placate
- Ord. de dans
- Adrese
- Compturi
- Note
- Preţ Curent.
- Anunţuri
- Registre
- Imprimare
- Couvrte
- Bilete de cun.
- Etc. etc. etc.

Există deja de 15 ani şi este pro-
văzută cu tot felul de material
necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva“

pe lângă că efectueşte ori-ce com-
mande repede şi cu preţuri mode-
rate, se îngrijeşte totodată ca toate
acelea să fie estetic lucrate şi
fără erori.

Până de present se bucură de sprigi-
nului celor mai îndepărtate oraşe. Dovadă
aceasta despre promptitudinea şi
acurateţea cu care efectueşte ori-ce
lucrare.

Ca prima tipografie românească în
acest mare comitat, se roagă de bine-
voitorul sprigin al celorlalte institute
rom., precum şi al privaţilor.